

РЕШЕНИЕ

№ 13967

гр. София, 06.08.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав,
в публично заседание на 08.07.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Татяна Жилова

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разгледа дело номер **11617** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл. 145 - 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на П. М. К. от [населено място] срещу писмо с изх. № ПРО23-УГ01-4-(1)/09.11.2023 г., издадено от директора на Столичен дом за радостни обреди при Столична община. С оспореното писмо е постановен отказ за регистриране на акта за брак, сключен между П. М. К. и Б. М., по молба с рег. № РКС23-УГ01-9909/24.10.2023 г.

Жалбоподателят П. М. К. излага доводи за недействителност на оспореното писмо, които по съществото си се отнасят за несъответствие на акта с материалноправните и процесуалноправните норми. Твърди, че постановеният отказ е издаден при нарушение на процесуалния закон като не съдържа реквизитите на индивидуален административен акт – липсва наименование на акта и пред кой орган и в какъв срок актът може да се обжалва. Навежда редица аргументи за това, че при постановяване на отказа относно признаването на сключения брак в чужбина, Столичен дом за радостни обреди е нарушил националния и международния материален закон. Допълва твърдения, че признаването на процесния брак, сключен във Великобритания, не противоречи и не е несъвместим с българския обществен ред. Смята, че да се приеме, че уредбата на брака е част от обществения ред или конституционните устои на българската държава и правен ред, при това в ограничителен прочит, означава да се допусне съществено ограничаване на правото на неприкосновеност на личния живот и свободата на личността, което би било в

разрез с ангажиментите на Република България като държава – членка на Европейския съюз (ЕС) и страна по Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС). Посочва, че в конкретния случай бракът не е сключен в България, а във Великобритания. Той е възникнал в правния мир и жалбоподателят К. вече се намира в брак. Това означава, че чрез признаването на сключения в чужбина брак българската държава няма да го сключи сама по себе си, а просто ще позволи възникналият вече в чужбина ефект да разпростре своето действие и у нас. Допълва, че е налице и неправилно прилагане на ЕКПЧ, както и несъобразяване с решенията на Съвета на Европа, част от които цитира като практика. Решенията на ЕСПЧ имат обвързваща и задължителна сила за страните, ратифицирали ЕКПЧ, дори самата Република България да не е ответник по конкретно осъдително решение. Чрез процесуалния представител адв. А., моли съда да отмени процесното писмо, като постанови решение, с което уважи искането за промяна на гражданското състояние на господин К. в регистрите на населението в частта с акт за сключен граждански брак. Моли съда и да осъди ответника да заплати направените по делото разноски.

Ответникът – директорът на Столичен дом за радостни обреди при Столична община, редовно призован, не изпраща представител и не изразява становище по жалбата.

Прокурор от С. градска прокуратура, редовно призована, не взема участие в производството по делото и не изразява становище по законосъобразността на оспорения акт.

СЪДЪТ прима за установено следното:

Жалбата е процесуално допустима. Подадена е в срок, срещу административен акт, който подлежи на съдебен контрол и от адресата на акта, неблагоприятно засегнат от волеизявлението на административния орган. Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Установени факти:

С молба рег. № РКС23-УГ01-9909/24.10.2023 г., изпратена чрез Системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ), постъпила в СО, район „К. село“, П. М. К. е поискал пресъставяне на акт за брак, сключен в [населено място], Великобритания. Така постъпилата молба е изпратена по компетентност на Столичен дом за Радостни обреди с писмо, рег. № РКС23-УГ01-9901-(1)/27.10.2023 г., за което жалбоподателят своевременно е бил уведомен.

С обжалваното писмо с изх. № ПРО23-УГ01-4-(1)/09.11.2023 г., директорът на Столичен дом за радостни обреди при Столична община е приел, че не може да приеме в този вариант документите, приложени към молбата, тъй като е изпратено ксерокопие само на превода, без оригинален документ от Великобритания, заявен с апостил, който е неотлъчна част от комплекта документи. Посочено е, че заявеното копие от вписване на брак се предоставя в оригинал при пресъставяне. В мотивите на писмото е пояснено, че документите за брак са чуждестранни актове, които следва да бъдат признати в Република България, за да произведат правно действие. Относно гражданския брак, сключен между П. К. и Б. М. не може да бъде регистриран, тъй като действащата към настоящия момент нормативна уредба – чл. 5 от Конституцията на Република България и чл. 2 от Семейния кодекс (СК), допуска сключването, както и регистрирането на граждански брак единствено между лица от различен пол. Видно

от документа за брак от Великобритания бракът е сключен между лица от еднакъв пол. Цитирани са разпоредбите на чл. 48 и чл. 117 КМЧП, като е посочено, че когато не са налице условията по чл. 117 КМЧП и при спор относно условията за признаване на чуждестранния документ се предявява иск от заинтересованата страна пред Софийски градски съд, съгласно чл. 118, ал. 2 КМЧП.

Като доказателства по делото са представени: копие от договор за продажба в оригинал и копие на превода на договор за продажба. Липсва представен акт за брак – заверено копие или оригинал.

Правни изводи:

В изпълнение на правомощията си по чл. 168 АПК съдът извършва контрол за законосъобразност на административния акт по всички основания по чл. 146 АПК, като не е ограничен от изложеното в жалбата.

1. Оспорената заповед е издадена от компетентния административен орган, предвид Заповед № СОА21-РД09-1345/14.10.2021 г. на кмета на Столична община, с която на директора на Столичния дом за радостни обреди са възложени функциите на длъжностно лице по гражданско състояние и на длъжностно лице по гражданска регистрация. Съгласно чл. 35, ал. 1 и ал. 3 от закона за гражданската регистрация (ЗГР) кметът на общината е длъжностно лице по гражданското състояние на територията на общината. В неговата компетентност е да извърши вписване на допустимите по ЗГР промени в актовете за гражданско състояние.

2. Оспорваният отказ е издаден в установената писмена форма и съдържа мотиви - фактическите и правните основания, послужили за издаването му. Обстоятелството, че не е посочено пред кой орган и в какъв срок може да обжалва не представлява съществено нарушение на процесуалните правила. По никакъв начин не е накърнено правото на защита на жалбоподателя, което той е реализирал чрез оспорване на писмото. Изрично в чл. 140, ал. 1 АПК е предвидено, че когато в административния акт или в съобщението за неговото издаване не е указано пред кой орган и в какъв срок може да се подаде жалба, съответният срок за обжалване по този дял се удължава на два месеца, т. е. законодателят е предвидил ред за такива случаи.

3. Административният акт е издаден при спазване на предвидената в закона процедура. Съдът споделя разбирането, че съществени са само процесуалните нарушения, които влияят пряко върху волята на административния орган или ограничават правото на защита на засегнатото лице – т.е. такива нарушения, които биха обусловили друг резултат, ако не бяха допуснати. В настоящото производство съдът не установява съществени процесуални нарушения.

4. Оспореното писмо е издадено и в съответствие с материалноправните разпоредби. Гражданската регистрация включва съвкупност от данни за едно лице, които го отличават от другите лица в обществото и в семейството му в качеството на носител на субективни права, като име, гражданство, семейно положение, родство, постоянен адрес и други. Условията и редът за гражданската регистрация на физическите лица в Република България се уреждат със Закон за гражданската регистрация (ЗГР). Гражданската регистрация на физическите лица в РБ се основава на данните в актовете за тяхното гражданско състояние и в данните в други актове,

посочени в закона. Актовете за гражданско състояние са акт за раждане, акт за сключване на граждански брак и акт за смърт.

Видно от разпоредбата на чл. 25 ЗГР, електронният личен регистрационен картон съдържа данни за: име, псевдоним, пол, единен граждански номер, дата и място на раждане, акт за раждане, постоянен адрес, настоящ адрес, семейно положение, акт за сключен брак – номер, дата, място на съставяне, дата и държава на сключване на брака, ако не е сключен в РБ, съпруг/съпруга - ЕГН или дата на раждане, име, пол, постоянен адрес, гражданство и други данни.

В конкретния случай директорът на Столичния дом за радостни обреди е отказал за регистрира акта за брак на П. К., български гражданин и Б. М., румънски гражданин, т.е да извърши промяна в регистъра за гражданското състояние на жалбоподателя.

Съгласно чл. 46, ал. 1 КРБ бракът е доброволен съюз между мъж и жена (съотв. арг. от чл. 6 СК). Законен е само гражданският брак (в този смисъл и Решение № 15 от 26.10.2021 г. на КС по к.д. № 6/2021 г.). Разпоредбата на чл. 51 ЗГР предвижда, че гражданският брак се сключва пред длъжностното лице по гражданското състояние при условията и по реда, предвидени в Семейния кодекс (СК). Разпоредбите на СК сочат, че само гражданският брак, сключен във формата, предписана от този кодекс, поражда последиците, които законите свързват с брака (чл. 4). Според чл. 16 от Наредба № РД-02-20-9 от 21 май 2012 г. за функциониране на единната система за гражданска регистрация (Наредба № РД-02-20-9 от 21 май 2012 г.) актът за сключен граждански брак е официален писмен документ, в който по установения в Закона за гражданската регистрация ред длъжностното лице по гражданското състояние регистрира събитието брак.

Приложимата регламентация за регистриране на брак в България, сключен пред чужди длъжностни лица по гражданска регистрация, се съдържа в чл. 69 – чл. 72 ЗГР и чл. 20 – 22 от Наредба № РД-02-20-9 от 21 май 2012 г. В съответствие с чл. 69 ЗГР гражданите на Република България, които се намират в чужбина, могат да поискат при спазване на българските или местните закони съставянето на актове за гражданско състояние от съответния български дипломатически или консулски представител, или от чуждестранните местни органи по гражданското състояние в мястото, където са настъпили събитията, подлежащи на регистрация. В чл. 20, ал. 1 от Наредбата също се говори за регистриране на брак, сключен в чужбина. В този смисъл е и предвидената възможност за български гражданин да сключи граждански брак с чужд гражданин пред компетентен орган на чужда държава и да поискат при спазване на българските или местните закони издаване на актове за гражданско състояние от чуждестранни местни органи по гражданска регистрация – чл. 6, ал. 3 и ал. 5 КМЧП и съобразно чл. 69 ЗГР.

В конкретния случай е поискано отразяване в регистъра за гражданското състояние на П. М. К. на „граждански съюз“, сключен във Великобритания между две лица от мъжки пол, което е в противоречие с изискванията на Конституцията на Република България и Семейния кодекс. За да се признае в РБ брак, сключен в чужбина, той следва да е породил правни последици на територията на Република България. Бракът между български граждани, сключен в чужбина, може да породи правни последици в България само при положение, че към момента на сключването му са били налице условията за сключване на брак, предвидени в българския закон. Бракът следва да е бил сключен в съответствие с българското законодателство, а не да му противоречи.

Ако условията за сключване на брак съгласно българското законодателство не са били налице по отношение на тези български граждани към момента на сключване на брака, то той (макар и допустим съгласно законите на държавата, в която е бил сключен), няма да породи правни последици в България - чл. 4, ал. 1 СК. Брак, който не е породил правни последици в Република България, не може да бъде признат и регистриран. Липсата на брак съгласно българското законодателство изключва възможността да се актуализира семейното положение на П. М. К.. Сключеният между последния брак във Великобритания с Б. М. не поражда последиците, които законът свързва с брака – чл. 4 СК.

Еднаквият пол на лицата съставлява пречка за сключване на граждански брак, съгласно българското законодателство по аргумент от разпоредбите на чл. 46, ал. 1 КРБ и на чл. 5 СК, съгласно които бракът е доброволен съюз между мъж и жена. Към момента на вписването на гражданския съюз във Великобритания не са били спазени изискванията на българския закон и съответно този брак не е породил правни последици на територията на Република България. Всяка една пречка за сключването на брак е основание да се откаже да се извърши поисканата регистрация. Съгласно разпоредбата на чл. 20, ал. 3 от Наредба № РД-02-20-6 от 24 април 2012 г. за издаване на удостоверения въз основа на регистъра на населението (Наредба № РД-02-20-6 от 24 април 2012 г.) длъжностното лице извършва проверка в регистъра на населението относно липсата на пречки за сключването на брака съгласно Семейния кодекс. При установени пречки за сключването на брака удостоверение не се издава, а се постановява отказ.

Тази уредба на брака не е в колизия с разпоредбите на правото на европейската общност, като съгласно чл. 12 КЗПЧОС „мъжете и жените, достигнали брачна възраст, имат право да встъпват в брак и да създават семейство в съответствие с националните закони, регулиращи упражняването на това право“. Според практиката на ЕСПЧ решението на националния съд следва да запази справедливия баланс между интересите на жалбоподателя и обществото, като е нужно е да има равновесие между обществения интерес и този на засегнатите лица - Делото „Ч. срещу България“ от 21.12.2021 г. по жалба № 3465/2003 г. Не е налице нарушение на чл. 8 КЗПЧОС, тъй като по аргумент от чл. 12 КЗПЧОС отношенията, свързани с условията за сключване на брак, се регламентират изцяло от националните закони. Не е налице и нарушение на разпоредбите от Хартата на основните права на ЕС, тъй като правото на встъпване в брак е гарантирано в съответствие с националните закони, които регулират упражняването на това право. Тоест на държавите-членки е предоставено да регламентират семейното правоотношение. В чл. 9 от Хартата на основните права на Европейския съюз е посочено, че: „Правото на встъпване в брак и правото на създаване на семейство са гарантирани в съответствие с националните закони, които уреждат упражняването на тези права“. Поради това според ЕС човешкото достойнство не се накърнява, чрез регламентирането на брака и на правото на създаване на семейство „в съответствие с националните закони, които уреждат упражняването на тези права“ и че националното законодателство уреждащо брака, не може да се разглежда като форма на дискриминация, основана на пол или сексуална ориентация.

Съгласно чл. 6, ал. 3 и чл. 76, ал. 1 КМЧП, българските граждани в чужбина могат да сключат брак пред компетентния орган на чуждата държава, ако това е допустимо по нейното право, като условията за сключване на брака се определят за всяко от лицата

от правото на държавата, чиито гражданин лицето е било към момента на сключване на брака. Член 75, ал. 3 КМЧП регламентира условията за признаване в РБ на брак, сключен в чужбина. Следователно и съгласно КМЧП разпоредбите на чл. 46, ал. 1, изр. 1 КРБ и на чл. 5 СК са задължителни и еднаквият пол на жалбоподателя П. М. К. и Б. М. съставлява пречка за сключване на брак съгласно българското законодателство.

С поисканата регистрация ще се признае, че няма пречки за сключване на брак, което е в противоречие с българското законодателство. Не е налице нормативна уредба, която да предвижда такова правоотношение, а уреждането ѝ е в компетентността на законодателя. Безспорно правилата за гражданско състояние, към които спадат правилата за брака, са от компетентността на държавите членки, а правото на Съюза не засяга тази тяхна компетентност - Решения С-148/02, С-267/06, EU; С-353/06. В този смисъл държавите-членки разполагат със свободата да предвидят или да не предвидят брак между лица от един и същи пол (решение от 24 ноември 2016 г., П., С-443/15). При упражняването на тази компетентност държавите-членки трябва да спазват правото на Съюза, и по-конкретно разпоредбите на Договора относно признатата на всеки гражданин на Съюза свобода да се движи и да пребивава на територията на държавите членки, но в случая не се засяга тази гарантирана свобода на придвижване и пребиваване. Единствено за целите на предоставянето на производно право на пребиваване държава членка следва да признае брака между лица от един и същи пол, сключен в друга държава членка, в съответствие с нейното право, както е прието и в решението по делото „К. срещу Румъния“ – С-673/16. В случая обаче се касае за правила за гражданско състояние, които са от компетентността на държавите-членки, конкретно на България, и правото на Съюза не засяга тази компетентност. В този смисъл са Решение № 11833/30.11.2023 г. на ВАС, Трето отделение, постановено по адм. дело № 2939/23 г., Решение № 7582/15.06.2017 г. на ВАС, Трето отделение, постановено по адм. дело № 7370/16 г., Решение № 9128/23.07.2024 г. на ВАС, Трето отделение, постановено по адм. дело № 2124/24 г.

Противно на посоченото в жалбата, съдът споделя разбирането, че признаването на процесния брак противоречи на българския обществен ред, който представлява основополагащи за правопорядъка в държавата повелителни норми и принципи в правораздаването, които имат универсално значение, като не се има предвид противоречие с конкретна правна норма, а противоречие, което би довело до нарушаване и на обществения и на личния интерес на гражданите и до недопустимо засягане на основни ценности в обществото. За да се прецени дали е нарушен общественият ред при сключване на брак между лица от един и същи пол следва да се изхожда от основните начала на правото, въз основа на които е изградена българската правна система. Тези правила следва да се разглеждат както като основни принципи, така и като конкретни правила за поведение. Тези правила са закрепени в Конституцията на Република България, Семейния кодекс, Закона за гражданската регистрация и други. Следва да се подчертае, че в българската народопсихология, макар и в дисонанс със съвременните наднационални разбирания за семеен живот, все още се отрича правото на лица от едни и същи пол да бъдат съпрузи. Съдът намира за важно да посочи,

че съгласно нормите на чл. 45, ал. 1 – 3 КМЧП, разпоредба на чуждо право, определено като приложимо от този кодекс, не се прилага само ако последиците от нейното прилагане са явно несъвместими с българския обществен ред. Несъвместимостта се преценява, като се държи сметка за степента на връзка на отношението с българския правен ред и значимостта на последиците от прилагането на чуждото право. Когато се установи посочената в ал. 1 несъвместимост, прилага се друга подходяща разпоредба от същото чуждо право. В случай че такава няма, прилага се разпоредба от българското право, ако това е необходимо за уреждане на отношението.

К. съд в Решение № 15 от 26.10.2021 г. по к. д. № 6/2021 г. сочи, че вграденото в основата на Конституцията ценностно ядро по въпросите на брака и семейството, зачитането на националната идентичност на Република България като член на ЕС изисква съобразяване на установените в Основния закон на страната принципи, ценности и традиционни разбирания, обусловили конституционната уредба на брака („доброволен съюз между мъж и жена“) и семейния статус на лицата. Според Решение на СЕС (Голям състав) от 5 юни 2018 г., К. и Х., С-673/16, „безспорно правилата за гражданското състояние, към които спадат правилата за брака, са от компетентността на държавите членки, а правото на Съюза не засяга тази тяхна компетентност (вж. в този смисъл Решение от 2 октомври 2003 г., Г. А., С-148/02, т.25, Решение от 1 април 2008 г., М., С-267/06, т.56, Решение от 14 октомври 2008 г., Г. и П., С-353/06, т.16)“, и „в този смисъл държавите членки разполагат със свободата да предвидят или да не предвидят брак между лица от един и същи пол“ (Решение от 24 ноември 2016 г., П., С-443/15, т.59). В същото решение, като е взел предвид „основното значение на института на брака и волята на редица държави членки да се придържат и занапред към разбирането за този институт като съюз между мъж и жена“, СЕС обръща внимание, че „съгласно член 4, параграф 2 ДЕС Съюзът зачита националната идентичност на държавите членки, присъща на техните основни политически и конституционни структури. В решението изрично е изложено още, че начинът, по който държавните органи в системите на различните власти ще приложат това решение на Съда при осъществяване на своите функции, ангажира тяхната конституционна и законова компетентност, но при зачитане на даденото от Конституционния съд задължително тълкуване, според което в Конституцията на Република България (а следователно - и в българското право, чиито фундамент е именно Конституцията), понятието „пол“ като обуславящо личния и семейния статус на гражданите има само биологично съдържание. КС изрично обръща внимание, че според установената му практика всяко незачитане на неговите актове „е нарушение на самия основен закон, защото засяга основните принципи, залегнали в чл. 4, ал. 1 за правовата държава, която се управлява според Конституцията и законите в страната“ (Решение № 8 от 2010 г. по к.д. № 2/2010 г.). Следователно изключена е всяка свобода на преценка и тълкуване от съдията по делото, след като предметът на делото е свързан с решаването на въпрос за брака като съюз между мъж и жена. След като сключването на брак между лица от един и същи пол засяга вграденото в основата на Конституцията ценностно

ядро по въпросите на брака и семейството и националната идентичност на Република България, според КС, то за нито един разумен страничен наблюдател не би могло да съществува съмнение, че зачитането от административен орган или от съда на законите на държавата по местосключване на брака е недопустимо - то е несъвместимо с българския правен ред и бракът не може да бъде регистриран в Република България.

Решенията, на които се позовава защитата, като и изрично цитираното от нея ново решение от 5 септември 2023 г. по делото „К. и Б. срещу България“, ЕСПЧ зачита установеното в чл. 12 от Конвенцията право за встъпване в брак в съответствие с националните закони, регулиращи упражняването му. ЕСПЧ настоява за друго - за национална регулация на отношенията (без сключването на брак) на еднополовите двойки, за да имат правна защита на личния и семейния им живот. Предметът на делото обаче касае единствено правото на регистрация на сключен в чужбина брак между български и румънски граждани от един и същ пол чрез пресъставяне на акт за брак от компетентното длъжностно лице на Република България, който пряко би ги легитимирал като съпрузи. Изцяло извън предмета на делото е съществува ли национална регулация, която касае други - небрачни отношения между жалбоподателя и лицето М., даваща правна защита на личния и семейния им живот.

С оглед на изложеното, оспореното писмо е мотивиран и законосъобразен акт, издаден в съответствие с материалния закон и в съответствие с целта на закона. Ето защо жалбата срещу него се отхвърля.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, II отделение, 38 състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на П. М. К. от [населено място] срещу писмо с изх. № ПРО23-УГ01-4-(1)/09.11.2023 г., издадено от директора на Столичния дом за радостни обреди при Столична община.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд, подадена чрез Административен съд София-град в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ:

